

The Financial Times: Proč se střední Evropě povedlo dostat koronavirus pod kontrolu a západní nikoliv

- CZ24 News | 1. května 2020

Země střední a východní Evropy jsou mnohem méně zasažené koronavirem než ty na západě a jihu Evropy. Situace je tam nyní už tak dobrá, že se otevírají obchody, hotely, školy, a dokonce nákupní centra, napsal ve čtvrtek list The Financial Times. Důvodem bylo podle deníku nejen štěstí, že tam epidemie udeřila později, ale hlavně rychlé reakce zemí, které uzavřely hranice a zavedly tvrdé restriktce.

Podle listu za úspěchem zemí střední a východní Evropy částečně stojí štěstí. Zatímco Itálie a Británie měly první případy nákazy koronavirem už v lednu, Česká republika, Slovensko a Polsko zaznamenaly své první infikované až v prvním březnovém týdnu. Získaly tak drahocenný čas pochopit smrtící nebezpečí, jaké s sebou dosud neznámé onemocnění nese, a lépe se připravit.

Vyjít štěstí naproti

I když měly střeoevropské země štěstí, že u nich epidemie udeřila později, dokázaly toho maximálně využít. Jakmile se virus dostal přes jejich hranice, zareagovaly extrémně rychle, uvedla výzkumnice v oblasti veřejného zdraví na Cambridgeské univerzitě Olga Löblová: „Virus dorazil do střední Evropy později, ale ta využila tento čas lépe. Nikdo se nekoukal na Itálii a neříkal, že toto se nám nestane.“

Slovensko, Polsko a Česká republika byly mezi prvními zeměmi Evropské unie, které uzavřely hranice a podobně jako Rakousko zavedly dalekosáhlé restriktce v každodenním životě, ať už šlo o zavření všech obchodů, které neprodávají věci nezbytně nutné k životu, nebo přísné omezení shromažďování lidí na veřejnosti.

Rychlost, s jakou tato omezení velkých akcí byla zavedena, je jedním z nejdůležitějších důvodů relativního úspěchu střeoevropského regionu, tvrdí Martin McKee z Londýnské školy hygieny a tropické medicíny.

Rozdílný přístup přinesl rozdílné výsledky

V Británii se ještě v půlce března na sebe mohlo mačkat 70 000 lidí na pětidenních koňských dostizích v Cheltenhamu a francouzské město Landerneau žilo 7. března snahami pokořit světový rekord v počtu lidí převlečených za šmouly. Rakousko přitom už 10. března omezilo počet lidí, kteří se mohou sejít na veřejnosti, na sto a Česká republika o dva dny později přišla se zákazem akcí s více než třiceti účastníky. Polsko a Slovensko podnikly podobně razantní kroky.

„Střední Evropa zareagovala dříve, než epidemie začala. Česká republika a Slovensko jednaly velmi, velmi rychle,“ řekl McKee. „Neměli tam dostihy v Cheltenhamu, zdá se, že tyto velké akce šíření viru

napomohly.“

V západní a jižní Evropě si koronavirus vybírá drastickou daň, kdy denně umírají tisíce lidí a lékaři v přetížených nemocnicích musejí dělat těžká rozhodnutí, komu zachránit život. Rozdíl napříč kontinentem je očividný. Španělsko eviduje 517 úmrtí na milion lidí, Itálie 453, Francie 353 a Spojené království 325. Na druhou stranu v případě Slovenska jde o čtyři oběti na milion obyvatel, v České republice je to 21 obětí na milion obyvatel, v Polsku 16 a v Rakousku 65 mrtvých. Jen během úterý Španělsko, Itálie a Británie dohromady zaznamenaly více úmrtí lidí nakažených koronavirem než Česko, Slovensko nebo Maďarsko od začátku nynější aktuální epidemie.

Dalším faktorem, alespoň v Rakousku, může být i to, kdo byl mezi prvními nakaženými. „Na rozdíl od Itálie se koronavirus objevil u zdravých lidí. V Rakousku se začal šířit mezi mladšími osobami – lyžaři a cizinci pracujícími v této zemi,“ připomíná vedoucí oddělení zdravotnické ekonomie ve vídeňském výzkumném Institutu pro vyšší studia Thomas Cypionka. „Struktura rodin tady v Rakousku je také velmi odlišná od té v Itálii nebo v Číně. Jen pět procent lidí starších třiceti let tu bydlí se svými rodiči, takže nákaza se do rizikových skupin rozšířila v omezené míře,“ dodal.

Mohly pomoci i roušky

Důležitou roli možná sehrály i ochranné roušky. Česko a Slovensko rychle nařídily svým občanům, aby je nosili na veřejnosti, ačkoli třeba Světová zdravotnická organizace takové opatření nedoporučovala.

V polovině března slovenská televizní moderátorka Zlatica Puškárová vyzvala nového premiéra Matoviče a jeho ministra zdravotnictví Marka Krajčího, aby si nasadili roušky a šli lidem příkladem. „Ani jsme si to tehdy nedokázali představit,“ připouští nyní Matovič. Prý si mysleli, že to bude trapné, ale Puškárová je přesvědčila a roušky si nechali i během vysílání. „A teď si na ně zvyklo celé Slovensko,“ řekl premiér.

Hlavní český epidemiolog Roman Prymula tvrdí, že povinnost mít venku zakrytá ústa a nos považuje za jedno z nejdůležitějších opatření proti šíření koronaviru.

Vyhráno ještě není

Nicméně analytici varují, že epidemie koronaviru propuká tak rychle, že úspěch, jaký střeoevropské země zaznamenaly v první fázi, nezaručuje, že budou stejně úspěšné v daleko komplexnějším procesu rozhodování, jak a kdy znovu otevřít jejich ekonomiky, aby se nemoc nevrátila. Varovné jsou případy Vietnamu a Singapuru. Ve Vietnamu se podařilo dostat pod kontrolu epidemii hned, ale pak ji tam zavlekli lidé z Evropy, v Singapuru se rozšířila u migrujících dělníků.

Polský premiér Mateusz Morawiecki na to upozornil ve středu, když oznamoval další fázi uvolňování restriktivních opatření. „Nemůžeme si být jistí, že máme koronavirus plně pod kontrolou,“ řekl. „Někdy rozvolňování restrikcí zrychlíme, ale bohužel se může stát i to, že bude potřeba udělat krok zpátky. S pokorou uznáváme, že koronavirus je velmi nebezpečný jev.“